

სტრუქტურირებული კვლევიდან ღია კვლევამდე კრიტიკული
აზროვნების უნარის განვითარება 6-კლასში

ნინო ბაინდურაშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ბიზნესის, ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის განათლების (I-VI კლასები) ინტეგრირებული
საბაკალავრო-სამაგისტრო პროგრამა

აკადემიური ხელმძღვანელები: პროფ.

მარიკა კაპანაძე

თამარ დობორჯგინიძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემ მიერ შესრულებულ ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორთა მიერ აქამდე შექმნილ, უკვე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან აკადემიური მიზნებისთვის წარდგენილ მასალებს იმგვარად, რომ ისინი ნაშრომში სათანადო წესით არ იყოს მითითებული ან ციტირებული.

ნინო ბაინდურაშვილი

თარიღი: 24.06.2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი იკვლევს საბუნებისმეტყველო მეცნიერების სწავლების პროცესში კრიტიკული აზროვნების უნარის განვითარებას VI კლასის მოსწავლეებში. კვლევა მოიცავს შემდეგ ძირითად ეტაპებს: მასწავლებლის ინტერვიუს, დიაგნოსტიკას, ინტერვენციებსა და შედეგების ანალიზს.

მონაცემთა შეგროვება ხორციელდებოდა პედაგოგიური რეფლექსიის, სამუშაო ფურცლების ანალიზისა და სისტემატური დაკვირვების მეთოდის გამოყენებით. აღნიშნულმა მიდგომამ შესაძლებელი გახადა ინტერვენციების პროცესის მიზნობრივი დაგეგმვა.

სადიაგნოსტიკო ეტაპზე გამოვლინდა ძირითადი გამოწვევები: ჰიპოთეზა მოსწავლეებისთვის „გამოცნობასთან” ასოცირდებოდა და არა სამეცნიერო ვარაუდთან, ასევე უჭირდათ საკვლევი კითხვის ჩამოყალიბება და მონაცემთა წერილობითი ასახვა. რაც შეეხება დასკვნებს, ის მოიცავდა მხოლოდ შედეგების აღწერას, ყოველგვარი მსჯელობისა და არგუმენტირების გარეშე.

ინტერვენციები განხორციელდა სამ, სტრუქტურირებულ, ნახევრადსტრუქტურირებულ და ღია ეტაპად, რომელიც მასწავლებლის ჩართულობის შემცირებისა და მოსწავლის კვლევითი პასუხისმგებლობის თანდათანობით ზრდის პრინციპს ეფუძნებოდა. წინამდებარე კვლევა კი ფოკუსირებულია სწორედ ნახევრადსტრუქტურირებულ კვლევით მეთოდზე, რომელიც წარმოადგენს გარდამავალ საფეხურს მასწავლებლის მიერ მართვად და ღია კვლევას შორის. კვლევის მიზანია დადგინდეს, რა გავლენას ახდენს ნახევრადსტრუქტურირებული კვლევის მეთოდის გამოყენება VI კლასის მოსწავლეებში კრიტიკული აზროვნების უნარის განვითარებაზე.

ნახევრადსტრუქტურირებულ კვლევაზე დაფუძნებულ სამ აქტივობაში გამოვლინდა პროგრესი კრიტიკული აზროვნების კომპონენტებში, რაც განსაკუთრებით აისახა ჰიპოთეზის ფორმულირების, მონაცემთა ანალიზისა და არგუმენტირებული დასკვნების გამოტანის ხარისხზე. კვლევა ადასტურებს, რომ ნახევრადსტრუქტურირებული გარემო, სადაც მასწავლებელი სვამს სააზროვნო, დამხმარე კითხვებს, საჭიროების შემთხვევაში იძლევა მითითებებს და ერთვება პროცესში, წარმოადგენს ეფექტურ პედაგოგიურ მიდგომას კრიტიკული აზროვნების განვითარებისთვის. ასევე აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული ეტაპი ხელს უწყობს მოსწავლეთა პროგრესს დამოუკიდებელი კვლევითი მოქმედებებისკენ.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: კრიტიკული აზროვნება, ნახევრადსტრუქტურირებული კვლევა, კვლევაზე დაფუძნებული სწავლება.

The text of the abstract in English:

Abstract

This master's thesis investigates the development of critical thinking skills among Grade 6 students in the process of science education. The study encompasses the following key stages: teacher interview, diagnostic phases, interventions, and analysis of results.

Data collection was carried out through pedagogical reflection, analysis of worksheets, and systematic observation. This approach enabled the purposeful planning of the intervention process.

The diagnostic phase revealed core challenges: students associated hypothesis formation with "guessing" rather than scientific reasoning; they also struggled with formulating research questions and recording data in written form. Conclusions were largely descriptive, lacking analytical reasoning and argumentation.

Interventions were implemented across three levels - structured, semi-structured, and open inquiry - based on the principle of gradually reducing teacher involvement and increasing students' research responsibility. The present study focuses specifically on the semi-structured inquiry method, which represents a transitional stage between teacher-directed and open inquiry. The aim of the study is to determine what impact the use of semi-structured inquiry has on the development of critical thinking skills among Grade 6 students.

The findings reveal progress in critical thinking components across three semi-structured inquiry activities, particularly reflected in the quality of hypothesis formation, data analysis, and argumentation of conclusions. The study confirms that a semi-structured learning environment - where the teacher poses guiding questions, provides direction when needed, and engages in the process - constitutes an effective pedagogical approach for fostering critical thinking. Furthermore, this transitional stage supports students' gradual progression toward independent inquiry.

Keywords: critical thinking, semi-structured inquiry, inquiry-based learning, science education, Design-Based Research.

მადლობა

მსურს გულწრფელი მადლობა გადავუხადო ყველა იმ ადამიანს, ვინც თავისი მხარდაჭერითა და ჩართულობით მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა კვლევის წარმატებით განხორციელებაში.

პირველ რიგში, მადლობას ვუხდით ქალაქ თბილისის ბაქსვუდის სკოლის ადმინისტრაციასა და ბუნებისმეტყველების მასწავლებელს, ქალბატონ ნატო უშვერიძეს, თანამშრომლობისთვის და თითოეულ ეტაპზე გაწეული მხარდაჭერისთვის.

განსაკუთრებით გამოვყოფ პრაქტიკის ხელმძღვანელების, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის, ქალბატონ მარიკა კაპანაძისა და თამარ დობორჯგინიძის მნიშვნელოვან როლს. მათი პროფესიული რეკომენდაციები, დროული უკუკავშირი და მუდმივი მხარდაჭერა დამეხმარა კვლევის პროცესის ეფექტიანად დაგეგმვასა და განხორციელებაში.

აღნიშნულმა თანამშრომლობამ შესაძლებლობა მომცა, თანმიმდევრულად და გააზრებულად დამეგეგმა კვლევის ყველა ეტაპი, საფუძვლიანად განმეხორციელებინა დაკვირვება და გამეკეთებინა მყარი, სანდო ანალიზი.

მიმაჩნია, რომ აღნიშნულმა გამოცდილებამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა როგორც ჩემი კვლევითი უნარების განვითარებაში, ასევე პროფესიული ზრდის პროცესში